

Başbakan Yardımcısı

YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ'İN

8. Uluslararası Türk Dili Kurultayı'nın Açış ve Ödül Töreni Konuşması

Sayın Cumhurbaşkanım,

Çok Değerli Konuklar,

“8. Uluslararası Türk Dili Kurultayı”nın açış ve ödül törenini teşriflerinizden dolayı, başta zatîlileri olmak üzere, toplantımıza katılarak bizleri bu müstesna günde yalnız bırakmayan çok değerli devlet erkânımızı ve sevgili konuklarımızı, en kalbî şükranlarımı arz ederek sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

İlki, 26 Eylül - 5 Ekim 1932 tarihleri arasında, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün katılımıyla Dolmabahçe Sarayı'nda düzenlenen Türk Dili Kurultayı'nın üzerinden 81 yıl geçmiştir. Bugün sekizincisi düzenlenen bu önemli kurultaylar, dünyanın çeşitli ülkelerinden ve yurt içinden katılan çok sayıda bilim insanının ve dil bilimcinin değerli katkılarıyla Türkçeye ve Türklük bilimine önemli hizmetlerde bulunmuştur.

Bugün, sizlerle birlikte açışını yaptığımız “8. Uluslararası Türk Dili Kurultayı” da, tıpkı geçmişte olduğu gibi, Türklük biliminin hemen her ala-

nında gerçekleştirilmekte olan ulusal ve uluslararası çalışmaların geniş bir hasılasını ortaya koyacak olması bakımından aynı öneme ve değere sahiptir.

Sayın Cumhurbaşkanım,

Genç Türkiye Cumhuriyeti'nin bilimde, kültürde ve sanatta gerçekleştirmek istediği hamlelerin anahtarı olarak görülen Türkçe; o günden bu yana maceralı, tartışmalı ve inişli çıkışlı pek çok süreçler yaşamıştır. Bu karmaşık ve sorunlu süreçlerin kısa bir tarihçesini vermek bile, bu konuşma için ayrılan süreye sığmayacak kadar uzun bir zaman gerektireceğinden burada, dil konusunda günümüzde yaşanan birkaç önemli soruna değinmekle yetineceğim.

Türkçe, bizi millet yapan ve bir arada tutan unsurların en önemlilerinden birisidir. Türkçenin korunması ve sağlıklı bir şekilde geleceğe taşınması, Türk devleti ve milleti tarafından üzerinde ciddiyetle durulması ve dikkate alınması gereken beka sorunlarının en başında gelmektedir.

Şanlı tarihimizden aldığımız dil mirasının azameti ve zenginliği göz önüne alındığında, bugün gelinen noktada, Türkçe adına çok da iç açıcı bir manzarayla karşı karşıya olmadığımızı üzülererek ifade etmek durumundayım.

Kuru bir kelimeler yığından ibaret olmayan dilimizin, ülkemizin uzun vadeli ülkülerini gerçekleştirme yolundaki en vazgeçilmez araçlardan birisi olduğunu dikkate alarak, devlet ve milletçe bu hususta yaşanan olumsuzlukları bir an önce gidermezsek geri dönüşü olmayan tehlikeli bir yola girmek üzere olduğumuzu ve dilimizin ciddi bir tehditle karşı karşıya kalacağını şimdiden öngörebiliriz.

Türkçe; -son yüzyılda hemen her alanda- yabancı dillerin, özellikle de İngilizcenin etkisi altına girmiştir. Bilinen, anlaşılan ve kuralına uygun Türkçe karşılıkları olduğu hâlde; basın yayın kuruluşları, kitle iletişim araçları ve kimi bilim çevreleri tarafından dilimize sokuşturulan çok sayıda yabancı kökenli kelime, sadece anlaşma dilimizi, sosyal kavram ve terimlerimizi değil yer, mekân, dükkân, bina, kurum ve kuruluş adlarıyla şehirlerimizi de tanınmaz hâle getirmekte, yabancılaştırmakta ve Türk kültüründen uzaklaştırmaktadır.

Son dönemde inşa edilen büyük ve gösterişli binaların; alışveriş, ticaret ve eğlence merkezlerinin; toplu konutların; hastanelerin; açık ve kapalı spor alanlarının adları yüzde doksan oranında yabancılaşmıştır. İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük şehirlerimizle veya sadece turistik yörelerimizle sınırlı

kalmayan bu özeni ve duyarsızlık hâli, “Burası Türkiye mi?” dedirten çirkin ve sevimsiz bir manzaranın neredeyse ülkemizin tamamına hâkim olmasına yol açmıştır.

Ön adları yabancı olan bu mekânların “tower, plaza, mall, center, residence, center, club, arena, hospital” gibi genel adlarının da yabancı olmasının Türkçeye, Türk kültürüne, millî ve yerel mimarimize, ortak yaşama alanlarımıza, sosyal ve medeni hayatımıza verdiği zararın önüne geçmek için daha ne kadar bekleyeceğiz? Belediyelerimizin ve ilgili kamu kurumlarımızın bu konuda bir an önce harekete geçmesi ve gerekli yasal düzenlemelerin Meclisimizce yapılmasının zamanı hâlâ gelmemiş midir?

Sayın Cumhurbaşkanım,

Devletimizin 2023, 2050 ve 2071 hedeflerine ulaşma yolunda, millî kültür, sanat, bilim ve eğitim alanlarında gerçekleştireceği atılımların hedefine ulaşması için zengin, kullanışlı, anlaşılır ve temiz bir Türkçeye muhtaç olduğumuz çok açıktır. Dünya dilleri arasında zenginliği, işlekliliği ve kıvraklığıyla öne çıkan, edebî birikimiyle bütün dünyaya parmak ısırtan Türkçenin; gerekmedikçe başka dillerden yeni kelime ve kavramlar almasına ihtiyaç yoktur. Her türlü kelime ve kavram türetme yollarına sahip olan, başka dillerde eşine az rastlanır bir mecazlı anlatım ve ifade gücü bulunan bu muhteşem dilin; kendine özgü telaffuz, dil bilgisi, söz dizimi, vurgu ve tonlama unsurlarının yozlaşması, ecdadımızdan bize kalan en paha biçilmez miras olan Türkçeye yapabileceğimiz en büyük kötülük olacaktır.

Türkçe konusunda gerekli duyarlılığa, özene ve bilince sahip genç kuşaklar yetiştirmeyi başaramaz ve Türkçenin kendine özgü doğal dokusunun yabancı diller tarafından bu hızla tahrif edilmesine göz yumacak olursak tarih önünde hepimizin sorumlu ve kusurlu olacağını, bu vesileyle bir kez daha hatırlatmak isterim.

Sayın Cumhurbaşkanım,

15 Mart 2017 tarihinde düzenlenen bir törenle zatiyelerinin yüksek himayelerine alınan “Dilimiz Kimliğimizdir” üst başlıklı “2017 Türk Dili Yılı” ilanını gerçekleştirdik. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile bağlı kuruluşu Türk Dil Kurumunun öncülüğünde başlatılan bu olağanüstü önemli millî davaya vermiş olduğunuz samimi destekten dolayı, zatiyelerine bir kez daha en derin şükranlarımı arz ediyorum.

Yine, 17 Mayıs 2017 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan “Başbakanlık Genelgesi” ile bütün kamu kurum ve kuruluşlarını, yerel yönetimleri, sivil

toplum örgütlerini ve basın yayın kuruluşlarını “2017 Türk Dili Yılı” etkinliklerine destek ve katkı verme konusunda görevlendiren Sayın Başbakanımıza da aynı şekilde en içten teşekkürlerimi ve minnet duygularımı arz ediyorum.

Hiç kuşkusuz “2017 Türk Dili Yılı” ilanı, uzun soluklu ve kesintisiz bir yürüyüşün sadece ilk adımından ibaret olacaktır. Bu etkinlik, 2017 yılına münhasır kalmayarak, yine zatiîlilerinin yüksek himayeleri ve kamu kurumlarımızın değerli destek ve katkılarıyla, önümüzdeki yıllar boyunca da olanca hızıyla devam edecektir.

Bu münasebetle, “8. Uluslararası Türk Dili Kurultayı” ile 15 Mart’ta resmen ilan etmiş olduğumuz “2017 Türk Dili Yılı”nın milletimize, ülkemize, devletimize ve büyük Türk dünyasına hayırlar getirmesi temennisiyle başta zatiîlileri olmak üzere, bütün değerli konuklarımızı bir kez daha en içten sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.